

кольорознавства та стилізації природних форм. Це сприяє формуванню творчих здібностей і розвитку інтересу до декоративно-ужиткового мистецтва [3].

Крім того, виконання робіт у техніці холодного батика сприяє формуванню в учнів посидючості, уважності та здатності до послідовного виконання технологічних операцій. Поєднання художньої та технологічної діяльності створює сприятливі умови для розвитку творчої самореалізації особистості. У процесі роботи над декоративними композиціями учні не лише опановують технічні прийоми розпису тканини, а й розвивають власне образне мислення та естетичне сприйняття навколишнього світу.

Крім того, застосування техніки холодного батика у навчанні дозволяє поєднувати теоретичні знання з практичною діяльністю. Учні отримують можливість самостійно створювати художні вироби, експериментувати з кольором і фактурою тканини, а також розвивати власне образне мислення. Така діяльність сприяє формуванню творчої особистості та підвищує інтерес до художньо-технологічних дисциплін.

Отже, техніка холодного батика є ефективним засобом розвитку художньо-творчих здібностей учнів у процесі навчання. Вона поєднує елементи декоративного мистецтва та технологічної діяльності, що робить її важливим компонентом сучасної мистецької та технологічної освіти.

Список використаних джерел:

1. Методика створення творчої роботи в техніці холодного батика. URL: <https://ekhsuir.kspu.edu/items/b003b37d-730a-4ed7-95ce-de00ca2b2589> (дата звернення 08.03.2026)
2. Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-40735> (дата звернення 07.03.2026)
3. Технологія ручного розпису тканин – батик. URL: <https://naurok.com.ua/urok-prezentaciya-na-temu-tehnologiya-ruchnogo-rozpisu-tkanin---batik-87973.html> (дата звернення 10.03.2026)

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-4.43>

Красильникова І.В., Городинська Л.В., Терещенко Р.М.
м. Вінниця, Україна
ivs1327@gmail.com

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ УЧНІВ ЗАСОБАМИ НАРОДНИХ РЕМЕСЛ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. У тезах здійснено теоретичне обґрунтування можливостей різних видів народних ремесл як ефективного засобу розвитку креативності учнів у процесі навчання технологій. Розкрито сутність креативності як психолого-педагогічної категорії, визначено педагогічні умови її формування засобами традиційних і сучасних художньо-трудова практик. Доведено доцільність інтеграції елементів народного мистецтва у зміст технологічної освіти.

Ключові слова: креативність, технології, народні ремесла, технологічна освіта, творче мислення, педагогічні умови.

Abstract. *The thesis provides a theoretical substantiation of the potential of decorative and applied arts as an effective means of developing students' creativity in the process of labor education. The essence of creativity as a psychological and pedagogical category is clarified, and the pedagogical conditions for its development through traditional and modern artistic and labor practices are identified. The expediency of integrating elements of folk art into the content of technological education is proven. It is established that the use of decorative and applied arts contributes to the development of divergent thinking, aesthetic awareness, and students' ability for creative self-expression.*

Keywords: *creativity, labor education, decorative and applied arts, technological education, creative thinking, pedagogical conditions*

У сучасних умовах трансформації освіти, що орієнтується на компетентнісний підхід, особливого значення набуває формування креативності як однієї з ключових характеристик особистості XXI століття. Суспільний запит спрямований на підготовку не лише виконавців, а й активних, мобільних і творчих особистостей, здатних до інноваційної діяльності, критичного мислення та ефективного розв'язання нестандартних завдань. У зв'язку з цим у нормативних документах, зокрема в концепції Нової української школи, підкреслюється важливість розвитку наскрізних умінь, серед яких провідне місце посідають творчість, ініціативність і здатність до самореалізації [1].

У сучасній психолого-педагогічній науці креативність розглядається як якість, що формується в процесі навчання і виховання за відповідних умов, а не лише як вроджена здібність. Вона є складним утворенням, що поєднує інтелектуальні, мотиваційні, емоційні та діяльнісні складові [2; 6]. Водночас практика освітнього процесу демонструє певну невідповідність між декларованою необхідністю розвитку творчих здібностей і недостатнім використанням ефективних педагогічних засобів, зокрема виховних можливостей народних ремесел у навчанні технологій.

Результати досліджень учених з формування цінностей особистості свідчать, що креативність виявляється у здатності до дивергентного мислення, генерування нових ідей, гнучкого підходу до вирішення проблем і створення оригінальних продуктів діяльності [6]. Дослідники особистості також підкреслюють, що розвиток творчості є важливою складовою сучасної освіти [2; 4]. Паралельно у наукових працях, присвячених художньо-трудовій підготовці, акцентується значення залучення учнів до культурних традицій і практичної діяльності як чинників формування творчого потенціалу [3; 7; 8; 9; 10; 11]. Разом із тим проблема системного використання народних ремесел як засобу розвитку креативності в технологічній освіті потребує подальшого дослідження.

У цьому контексті актуальним є визначення педагогічних умов, що сприяють розвитку креативності учнів у процесі навчання технологій. Одним із перспективних напрямів виступає інтеграція традиційних ремесел із сучасними освітніми технологіями, що дозволяє поєднати культурну спадщину з інноваційними підходами до навчання. Такий підхід не лише сприяє збереженню національної ідентичності, але й підвищує мотивацію учнів і формує у них елементи дизайнерського мислення [3].

Креативність у навчанні технологій формується передусім через практичну діяльність, яка передбачає активну взаємодію мислення, емоцій і моторики. У

процесі виконання творчих завдань учні мають можливість експериментувати, комбінувати матеріали, створювати нові продукти та реалізовувати власні ідеї.

Народні ремесла як складова художньої культури мають значний освітній потенціал, оскільки:

- поєднують практичну та естетичну цінність діяльності;
- створюють умови для варіативності творчих рішень;
- сприяють розвитку образного та асоціативного мислення;
- формують ціннісне ставлення до культурної спадщини [10].

Ефективність розвитку креативності забезпечується за умов:

- поєднання традиційних технік із сучасними технологіями;
- організації проектної діяльності;
- використання інтерактивних методів навчання;
- урахування індивідуальних особливостей учнів;
- створення творчого освітнього середовища.

Особливого значення набуває осучаснення традиційних видів народного мистецтва (вишивка, писанкарство, витинанка, народна іграшка, соломоплетіння), що дає змогу інтегрувати їх у сучасний дизайн-простір і зробити більш привабливими для учнів. Це сприяє не лише відтворенню традицій, а й їх творчій інтерпретації.

Таким чином, використання народних ремесел у процесі технологічної освіти є дієвим засобом розвитку креативності, оскільки поєднує практичну діяльність, культурний контекст і можливості для самовираження особистості. Це сприяє формуванню компетентного, творчого та культурно свідомого учня.

Список використаних джерел:

1. Концепція Нової української школи: Міністерство освіти і науки України. Київ, 2016. 40 с.
2. Сікорський П.І. Нова педагогіка. Л. : Львівська політехніка, 2021. 540с.
3. Ткачук С.І., Коберник О.М. Основи теорії технологічної освіти : Навчальний посібник. Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2014. 304с.
4. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : Підручник. Київ : Міленіум, 2006. 344с.
5. Березюк О.С., Власенко О.М. Дидактика: теорія і практика : Навчально-методичний посібник для студентів гуманітарних факультетів. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 212 с.
6. Столяренко О.Б. Психологія особистості : Навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2012. 280с.
7. Корець М., Іщенко С. Теорія і методика навчання технологій і технічних дисциплін. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова. 209 с.
8. Маковічук О.В., Шульга А.В. Методика навчання технологічної освітньої галузі в початковій школі : Навчально-методичний посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2022. 164с.
9. Марущак О. В., Савчук І.В. Формування духовно-матеріальної культури учнів старшої школи засобами гончарства. Science, research, development. Pedagogy. #3 (Наука, исследования, развитие. Педагогика. #3) : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, (30.03.2018-31.03.2018, Rotterdam (The Netherlands) / Роттердам (Голландія). Warszawa, 2018. 156 с. С. 69-72.

10. Савчук І.В., Кашуба А.В. Декоративно-ужиткове мистецтво як чинник формування естетичних смаків сучасної молоді. Актуальні проблеми підготовки вчителя трудового навчання та технологій : теорія, досвід, проблеми : Зб. наук. пр. (Матеріали Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції, 30 жовтня, 2018). Випуск 1. Вінниця : ВДПУ, 2018. С.195-198.

11. Савчук І.В., Тихолаз Д.В. Виховання художньо-естетичного смаку школярів засобами мистецтва писанкарства. Сучасні технології підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць. О.В. Марущак (голова) та [ін.]. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2020. Вип. 2. С. 109-112.

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-4.44>

Крулик Б. В., Юркова В. С.
м. Хмельницький, Україна
krulykbogdan@gmail.com
verkaurkova@gmail.com

ТЕХНОЛОГІЯ ВИКОНАННЯ КОНТУРНОГО РІЗЬБЛЕННЯ ПО ДЕРЕВИНІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Анотація. У даній доповіді розглянуто педагогічний потенціал контурного різьблення по деревині, як засобу формування ключових і предметних компетентностей учнів у процесі художньої обробки деревини. Висвітлено значення цього виду декоративно-ужиткового мистецтва для розвитку технологічних умінь, художньо-естетичного мислення та творчих здібностей учнів. Охарактеризовано основні етапи технології виконання контурного різьблення та методичні особливості його навчання в умовах закладів загальної середньої та мистецької освіти. Наголошено на важливості використання проєктної діяльності та ознайомлення учнів із традиціями українського декоративного різьблення у формуванні їхньої мистецької компетентності.

Ключові слова: художня обробка деревини, контурне різьблення, технологічна освіта, мистецька освіта, декоративно-ужиткове мистецтво, проєктна діяльність.

Abstract. This report examines the pedagogical potential of contour wood carving as a means of forming key and subject competencies of students in the process of artistic woodworking. The importance of this type of decorative and applied art for the development of technological skills, artistic and aesthetic thinking and creative abilities of students is highlighted. The main stages of the technology of contour carving and the methodological features of its teaching in general secondary and art education institutions are characterized. The importance of using project activities and familiarizing students with the traditions of Ukrainian decorative carving in the formation of their artistic competence is emphasized.

Keywords: artistic wood processing, contour carving, technological education, art education, decorative and applied art, project activities.